

Comemorarea omului “fermecat de ideal”, Iuliu Maniu

Iuliu Maniu în grădina din Dealul Țarinii de la Bădăcin, fotografie din colecția medicului Ioan Boilă, nepotul lui Maniu **PAGINA 3**

305 ani de la naștere și 235 ani de la moartea lui Grigore Maior

S-a născut în anul 1715. A fost fiul preotului român unit din Sărăuad, comitatul Solnocului de Mijloc, azi în județul Satu Mare. Numele de botez i-a fost Gavrilă, iar Grigore e cel primit în călugărie. Augustin Bunea scrie că a studiat mai întâi în Ungaria, după care la Cluj a absolvit retorica. În 1740 a fost trimis de Episcopul Inochentie Micu Clain la Roma, unde a studiat Filosofia și Teologia la Colegiul De Propaganda Fide, fiind promovat, la absolvire, doctor în ambele discipline. În 1745 a fost hirotonit preot după ritul bizantin în biserica Sfântul Atanasie din Roma. În 1747 s-a întors la Blaj. A intrat în mănăstirea „Sfânta Treime”, abia terminată, împreună cu Silvestru Caliani și Gerontie Cotorea. La deschiderea școlilor din Blaj, în anul 1754, Grigore Maior a fost numit „învățător limbilor (latină și maghiară) și după vreme și puțină a științelor” și bibliotecar al bibliotecii ce avea de început 350 de cărți. În sinodul electoral din 15 august 1772, Grigore Maior, candidat pentru a treia oară la episcopat, a întrunit peste 100 de voturi, iarăși pe locul I, urmat de Ignatie Darabant și Iacob Aron. Prin diploma imperială din 27 octombrie 1772, a fost numit episcop „de care lucru foarte s-a bucurat toată românimea din Ardeal” fiindcă „între vlădicii românești se poate asemăna cu adevăratul părinte al românilor, Ioan Inochentie Liber Baron Clain”. În 23 aprilie 1773, Grigore Maior a fost hirotonit episcop în biserica curții imperiale din Viena, ceremonie la care, fapt nemaiîntâlnit până atunci, a asistat însăși împărăteasa Maria Terezia și împăratul Iosif al II-lea. Grigore Maior a fost primul episcop român unit care nu a mai avut pe lângă el teologul iezuit, datorită desființării ordinului iezuiților la 21 iulie 1773. Cu contribuțiile sale personale s-au construit bisericile din Tășnad-Sărăuad, localitatea sa natală și din orașul Sibiu. Din timpul scurt cât a păstorit Grigore Maior, cel mai mult l-a destinat vizitațiilor canonice, adevărată campanie de readucere la Unire a atâtor parohii, rupte de Biserică îndeosebi după plecarea lui Inochentie Micu Clain, pe timpul păstoririi lui Petru Pavel Aron. După propriile sale afirmații, numai în primii 2 ani de arhipăstorie, până la 2 ianuarie 1775 „pot număra ca la 500 de sate întoarse la unire”. Retras la mănăstirea din Alba Iulia a încetat din viață la începutul lunii februarie 1785. De acolo, trupul neînsuflit i-a fost adus la Blaj, unde la 6 februarie a fost așezat în cripta bisericii din curtea episcopiei.

Cea mai bătrână persoană din Satu Mare a trăit 125 de ani

Din revista Familia nr. 5 pe anul 1868 găsim o știre interesantă. O femeie din comitatul Satu Mare a trăit 125 de ani. Născută în anul 1743, Ileana Grațieșiu a trăit până în 1 februarie 1868. A fost căsătorită timp de 51 de ani, rămânând văduvă în anul 1817. Mai avea o soră în viață la 1868 de aproape 100 de ani și un fiu de 75 de ani, „sănătos ca aluna”. „Neпоți și străneпоți au rămas mulți”, scrie Familia, femeia ajungând să-și vadă și neпоții de strănepoate.

“Remember Enescu”, concertul Filarmonicii Dinu Lipatti

PAGINA 4

Preoți, profesori și ziariști prezentați în Monografia orașului din anul 1908

PAGINA 2

Portul popular al sașilor în duminici și sărbători

PAGINA 5

PERSONALITĂȚI

Preoți, profesori și ziaristi prezentați în Monografia orașului din anul 1908

Polyánszky Endre

Redactor. S-a născut în 1850. A participat la fondarea ziarului „Szatmár”, apoi a preluat redacția ziarului „Szamos”. A fost scurt timp redactor la acest ziar, pentru că, certându-se cu viața, și-a pus capăt zilelor printr-un glonț în 1877. Au rămas după el mai multe lucrări literare neterminate.

Placskó János

Preot. Ca pensionar a petrecut mai mult timp la Satu Mare și a publicat aici în anii 1880 mai multe poezii. A decedat în 1892.

Poszvek Nándor

Secretar al Asociației Agricole a comitatului Sătmar și redactor. S-a născut la Sânmiclăuș. În 1901 a fondat la Satu Mare publicația „Gazdák Lapja” (Foiaia gospodarilor) cu caracter economic și de agricultură, fiind și la ora actuală proprietarul și redactorul acestuia. A publicat și publicații des articole de specialitate în ziarele din capitală și în cele locale.

Rác István

Profesor și redactor, născut la Satu Mare în 1843. Și-a început cariera de profesor la Satu Mare în 1868. Timp de 6 ani a fost redactorul ziarului „Szamos”, a fost și consilier local. Tocmai înaintea decesului lui a fost ales director de școală, în 1884.

Ratkovszki Pál

Directorul gimnaziului romano-cat. regal, născut în 1851. A purtat diferite funcții în sistemul de învățământ catolic. A fost decorat cu distincția papală Pro Ecclesia et Pontifice. Este cofondatorul, iar acum directorul asociației „Presă Pázmány”. Până acum, el a donat 10.000 de coroane pentru sprijinirea elevilor săraci. A publicat multe articole științifice, dintre care cel mai important este un studiu despre experimentele lui Tesla.

Regéczi Sándor

Din 1885 profesor la gimnaziul reformat din Satu Mare. S-a născut în 1858. A scris înainte de toate impresii de călătorie, apoi studii topo-etnografice care au apărut în 1881-82. Venind la Satu Ma-

re, el a devenit colaborator intern al ziarului „Szamos”. În ultimul timp a scris articole de specialitate conform specializării lui.

Dr. Reiser György

Profesor la gimnaziul rom. cat. regal, născut în 1858. Din 1883 profesor de religie la gimnaziul catolic. Pe lângă poezii publicate anonim în diferite ziare, el a scris mai multe lucrări bisericești sub pseudonimul Adjunctus Secundus.

Opere: Katekizmus felnőttek számára (Catechism pentru adulți), 3 volume; Biblia felnőttek számára (Biblia pentru adulți), 2 volume; Elmélkedések papok számára (Cugetări pentru preoți), 4 volume; Nagy Katekizmus (Catechismul mare), 3 părți, într-un volum; Nagy Biblia (Marea Biblie); Novena a lourdesi Szent Szűz tiszteletére (Novena în cinstea Fecioarei Sfinte de la Lourdes); A lurti Szent Szűz tisztelete májusban (Cinstirea Fecioarei Sfinte de Lourdes în mai); A század alkonyán. Prédikációk. (La apusul secolului. Predicații); Kath. Hittan (Manual de liturghie cat.); Kath. Hittan (Manual de religie cat.) Palesztina leírása (Descrierea Palestinei).

Rónai István

Paroh romano-catolic de Urziceni. S-a născut la Satu Mare în 1866. A fost preot la Frasin (azi Ucraina). A publicat des articole, studii și diferite alte texte în publicații locale și din capitală. A fost și este activ în multe mișcări culturale.

Sarmasagh Géza

Profesor la gimnaziul catolic, preot. S-a născut în 1852, în 1881 a fost numit profesor ordinar la gimnaziul din Satu Mare. A participat la fondarea Cercului Széchenyi din comitat și a cenaclului diecezei. În 1900 a fost numit profesor la gimnaziul din Nitra (azi Slovacia). A publicat texte literare în ziarele Szatmár, Szamos, Szatmár és Vidéke. A redactat ziarul Szatmár, pe care l-a fondat, dar a fost și fondatorul celui cu numele de Szatmár és Vidéke.

La Satu Mare el a publicat următoarele opere: Lacordaire H. Domokos egyházi beszédei (Predicațiile lui Henri-Dominique Lacordaire), traducere, două volume 1881; Szatmár vármegye népességi, nemzetiségi, vallásfelekezeti és kulturális statisztikája. A Szatmár vármegyei Széchenyi-Társulat megbízásából az 1880. évi népszámlálás adatai alapján összeállította (Statistica demografică, națională, confesională și culturală a comitatului Sătmar. Elaborat din însărcinarea Asociației Széchenyi din comitatul Sătmar pe baza datelor recensământului populației din 1880), 1881; Száz tanács ezer bajra. A szülőknek és nevelőknek (O sută de sfaturi pe o mie de probleme. Pentru părinți și educatori), 1885; A jellemképzés a családban és az iskolában (Formarea caracterului în familie și în școală), 1893; Útmutatás a lelki béke megszerzésére és megőrzésére (Îndrumar pentru obținerea și menținerea păcii sufletești), 1894 și 1898; A Szatmári kir. kath. Főgimnázium története (Istoria Gimnaziului principal regal cat. de Satu Mare), 1896.

Dr. Schlauch Lőrincz

Episcop, s-a născut în 1824. A devenit episcop de Satu Mare la 17 martie 1873. În timpul serviciului său de episcop, el a dobândit vestita bibliotecă Török, pe care a donat-o diecezei de Satu Mare. (Ce a rămas din această bibliotecă se poate consulta și azi la Biblioteca Laurentiana, numită după el, lângă palatul episcopal – n. red.). Ca episcop el a participat la multe mișcări culturale. A decedat în 1902. Din predicile lui au apărut două volume la Budapesta în 1896.

Dr. Shik Elemér

Avocat și redactor, născut în 1878. A redactat ziarul Szatmár-Németi din 1905, iar în același an a fondat ziarul Északkeleti Újság.

Smoczer Ignác

Episcop ales și membru al camerei superioare, născut în 1812. A ajuns la Satu Mare ca prefect și profesor de liceu. A purtat diferite funcții importante în biserica catolică, printre altele și cea de inlocuitor general al episcopului. A fost un orator celebru, dar pentru că el nu s-a pregătit la acestea, predicile lui nu au fost publicate, cu excepția uneia pe care a ținut-o cu ocazia înmormântării episcopului Biró László în anul 1872, pe care prietenii lui au consemnat-o fără știrea lui. A decedat în anul 1885.

Dr. Steinberger Ferencz

Canonic, născut în 1846. A fost hirononit în 1870 la Satu Mare. După nouă ani, el a devenit doctor în teologie. A fost profesor la Satu Mare și la Fehérgyarmat (Ungaria). Din 1889 a fost vicepreședinte al cenaclului literar al diecezei Sătmarului. A purtat diferite funcții în mai multe asociații bisericești și de învățământ. A decedat în 1905. A scris nouă cărți bisericești și a publicat în multe ziare și reviste centrale dar și în cele locale, Szatmár, Szatmár és Vidéke, Szamos, Heti Szemle.

Szabados Ede

Profesor, născut în 1867. Din 1892 este profesor la gimnaziul reformat din Satu Mare. A publicat multe poezii originale și traduceri din poezii englezi, francezi și germani în ziarele din capitală și din provincie. Împreună cu compozitorul Borsay Samu a scris opereta „Eroii în fustă”, care a fost pusă pe scenă la Cluj. La Satu Mare s-a jucat piesa lui populară „Către dimineață” în 1895.

Szabó Antal

Profesor la gimnaziul catolic, s-a născut în jurul anului 1823. A fost profesor la gimnaziul catolic între 1828-1860, apoi s-a pensionat. A fost un maestru în executarea xilografurilor. A vorbit în limbile maghiară, tăută, italiană, valahă, armeniană, latină, germană și evreiască. A scris poezii în latină din care mai multe au și fost publicate. A fost considerat ca fiind o autoritate în lingvistică.

Szenczi A. Pál

Protopop reformat. A venit la Satu Mare în 1671, și a fost directorul gimnaziului ref. până 1675, apoi a fost preot la Mintiu, mai apoi la Visk (Visc, Ucraina) și Debrecen, unde în 1686 a fost ales protopop.

Dr. Schlauch Lőrincz episcop de Satu Mare din 1873 până în anul 1902

Opere: Medulla theologica illustrata Gvil. Amesii, quam defendit Paulus. A. Szenczi, Frenequae, 1670; Hatvanhárom vallásos tárgyat illető értekezései, melyekből egy példányt, mint benne levő kézírása mutatja, a szatmári egyháznak adományozott (Șaicezișitire de prelegeri religioase, din care un exemplar a fost donat de către el ecleziei din Satu Mare, așa cum se poate citi în carte).

Szigeti Gyula István

Episcop reformat. A venit la Satu Mare în 1704 în calitate de învățător. În 1705 a plecat, dar în 1711 a fost chemat preot la Mintiu, de unde a plecat după un an. În 1737 a devenit episcop.

Szilágyi Sámuel

Episcop reformat, s-a născut în 1719. A fost chemat la Satu Mare în 1762 în calitate de preot reformat, și după 3 ani a devenit episcop.

Tabajdi Lajos

Preot reformat, născut în 1841. A fost ales preot de Satu Mare în 1876. A fost arhivar și bibliotecar al protopopiatului reformat, în 1892 a demisionat din toate funcțiile din biserică. A fost unul dintre vicepreședinții Societății Széchenyi. A lucrat mult la strângerea de fonduri și beneficii pentru gimnaziul reformat așa încât acum respectiva școală are niște venituri anuale de 40.000 de coroane. A decedat în 1899.

Tankóczy Gyula

Căpitan șef al orașului, s-a născut la Satu Mare în 1867. A purtat diferite funcții publice, el a fost cel care l-a convins pe episcopul Meszlényi Gyula la construirea Turnului pompierilor. A formulat regulamentul birjariilor și hornariilor din oraș. Timp de cinci ani a fost colaborator intern al ziarului Szamos, iar din 1904 este redactorul publicației Rendőri Lapok (Foile Poliției).

Dr. Tanody Endre

Avocat, născut la Satu Mare în 1881. De mai mult de 11 ani se ocupă de literatură. A scris foiletoane, articole de fond și descrieri mai ample de călătorie din Olanda și Elveția. Din 1903 este colaborator principal al ziarului Szatmár és Vidéke, iar din 1908 al ziarului Szamos. Lucrarea lui cu titlul Az ügyvéd funkciója a polgári jogvitában (Rolul avocatului în litigiile civile) a apărut într-o publicație separată. El a fost cel care a scris pentru prezenta monografie capitolul cu juris-

dicția orașului.

Tanody Márton

Doctor în medicină, născut în 1853. S-a stabilit la Satu Mare în 1881. Participă activ în viața socială a orașului. Este unul dintre fondatorii școlii de muzică. A publicat și mai publică în presa centrală și locală studii și articole.

Teitelbaum Herman

Director de bancă, s-a născut în 1844. În 1894 a fost ales președintele Casei de economii a comitatului. În această calitate a realizat magazia de produse agricole și de mărfuri de lângă gară, care a servit mult dezvoltării economice. A fondat la Satu Mare Asociația de asigurări de sănătate, apoi și cantina populară interconfesională. A scris multe articole cu conținut comercial și financiar pentru presa de specialitate și pentru cea locală.

Tóth József

Profesor la institutul pedagogic de la Satu Mare, născut în 1869. Timp de 15 a lucrat la parohia romano-cat. de Satu Mare. Din 1886 a publicat în ziarele din capitală și în cele locale poezii, foiletoane și cuvântări de ocazie.

Lucrări individuale: R. kath szertartástan (Manual de liturghie rom-cat.), Satu Mare, 1894, ed. II. în 1899; Kilencz keddi ájtatosság páduai Szt. Antal tiszteletére (Rugăciuni pentru nouă zile de marți în cinstea lui Sf. Anton de Padova), Satu Mare 1899; Legkisebb káté. Módszeres hittan (Catechismul cel mai mic. Învățământ metodic de religie), Satu Mare, 1903 și 1905; A kath. egyház történelme (Istoria bisericii cat.), Satu Mare, 1905; Rom. kath. szertartástan (Manual de liturghie rom-cat.), ed. 3, Satu Mare, 1906; Gyermekebarát (Prietenul copiilor), Satu Mare, 1907; Szent Erzsébet karácsonya (Crăciunul Sfintei Elisabeta), Satu Mare, 1907; Halottak emléke (Amintirea morților, 24 de predicile de înmormântare), Satu Mare, 1907.

Sz. Török János

Voiajor mondial. S-a născut la Satu Mare în 1842. În anii șaicezi ai secolului trecut a călătorit prin cinci continente, la fel și prin insulele aparținătoare acestora. În cursul acestor călătorii a strâns o colecție de obiecte valoroase și cca. 4000 de volume de cărți de mare valoare. Însemnările lui de călătorie au apărut în ziarele Vasárnapi Újság, Magyarország, Nagyvilág și în Szamos.

Veres Istvan, Adriana Zaharia

Informația Zilei

ISSN 1222-4715

Director general - **D. Păcuraru**

Director editor: **Ilie Sălceanu**

Redactor șef supliment - **Adriana Zaharia**
(Informația Zilei de Duminică și Sănătate și Frumusețe, Informația TV)

Redacția Satu Mare:

str. Mircea cel Bătrân nr. 15
Satu Mare, cod 440012
Telefon: 0261-767300
e-mail: redactiasm@informatia-zilei.ro

www.informatia-zilei.ro

Putem spune că s-a scris mult despre Iuliu Maniu, iar, de la un moment dat, nu s-a scris deloc. Contemporanii l-au admirat, delatorii, de ieri și de azi, l-au denigrat ori l-au trecut la index. Comparând afirmațiile celor două tabere, rămânem, totuși, cu imaginea unei personalități „deosebit de cultivate, cu o serioasă cultură generală, cu o excepțională pregătire profesională”, un om plin de măsură, echilibrat și cu o mare stăpânire de sine.

Comemorarea omului “fermecat de ideal”, Iuliu Maniu

În 5 februarie s-au împlinit 67 de ani de la încetarea din viață, în închisoarea de la Sighet, a unei distinse personalități a neamului românesc, situată în fruntea făuritorilor Marii Uniri de la 1 decembrie 1918, IULIU MANIU.

Evenimentul a avut loc la Sighet, în 8 februarie a.c., în prezența unui numeros public, laici și preoți greco-catolici, admiratori ai celui omagiat, sosiți în capitala Maramureșului istoric, din toate colțurile țării, inclusiv Basarabia și Bucovina și chiar din Franța, și al cărui amfitrion a fost dr. Gheorghe Șiman din Târgu-Lăpuș. În acord cu scopul urmărit, acțiunile programate s-au derulat în trei locații: un parastas în fața celei în care Sfînxul de la Bădăcin „a nevoit” ultimii ani ai vieții pământești, un simpozion în sala de ședințe a primăriei din localitate, urmate de rugăciuni și parastas la „Cimitirul Sărăcilor”, unde și-au găsit odihna de veci o bună parte din elitele neamului românesc, neclintite în demersul României Mari spre democrație, europenitate și bunăstare.

Revenind la Cel comemorat, putem spune că s-a scris mult despre Iuliu Maniu, iar, de la un moment dat, nu s-a scris deloc. Contemporanii l-au admirat, delatorii, de ieri și de azi, l-au denigrat ori l-au trecut la index. Comparând afirmațiile celor două tabere, rămânem, totuși, cu imaginea unei personalități „deosebit de cultivate, cu o serioasă cultură generală, cu o excepțională pregătire profesională”; un om plin de măsură, echilibrat și cu o mare stăpânire de sine.

Și cu adversarii politici se comporta ponderat și cu eleganță, fapte ce reies din diversele situații în care s-a aflat. „În parlamentul de la Budapesta, de pildă, atunci când a ajuns deputat, în 1906, s-a remarcat, conform spuselor contelui Albert

Apponyi, prin tonul calm, politicos și printr-o ungurească admirabilă în susținerea cauzei românilor ardeleni”. Acest fapt nu l-a împiedicat să protesteze public împotriva oricăror abuzuri și fărâdelegi ale maghiarilor și exemplele sunt multe. Urmare a acestui fel de a fi, Iuliu Maniu și-a făcut mulți prieteni de diferite etnii, chiar maghiari, ceea ce a contribuit la reușita impecabilă a evenimentelor pe care le-a girat și coordonat. Las la o parte Marea Adunare de la Alba Iulia, cu o participare de cca 100.000 de persoane, desfășurată fără cel mai mic incident, și amintesc organizarea semicentenarului ASTRA, din 28-30 august 1911, la Blaj, eveniment care, cum spunea însuși organizatorul ei, Iuliu Maniu, „a fost o manifestare a solidarității Națiunii Române în străduințele sale culturale”. Atunci au venit în orașul episcopal, cum se vrea a fi numit Blajul, „de la vladică la opincă”, deopotrivă greco-catolici și ortodocși; întreaga elită politică, inteligența ardelenă: Ion Agârbiceanu, Iacob Mureșianu, Octavian Goga, dr. Ioan Rațiu, Aurel Vlaicu. De peste munți au participat G. Coșbuc, Ioan Bianu, Nicolae Iorga, I. L. Caragiale, Șt. O. Iosif, Victor Eftimiu, actorii Aristița Romanescu, Petru Liciu, Olimpia și Zaharia Bărsanu.

Fidel conceptelor promovate de Biserica greco-catolică, de ilustrele sale personalități, Iuliu Maniu le-a îmbrăcat într-o formă adecvată evenimentelor pe care le-a trăit, și care și propuseră în faptuirea României Mari. La faptele incontestabile semnalate de predecesori: sorgința noastră latină, relevată prin numele etnic român (din Romanus), prin graiul latin și prin creștinismul de formă latină, cum dovedesc termenii noțiunilor fundamentale creștine, aceiași de la începuturi și până în prezent: ajuna, altar, biserică, boteza, credință, creștin, cruce, cumineca, duminică, Dumnezeu, morământ, Paști, rugăciune etc.

Rapiditatea succesiunii evenimentelor a făcut ca, într-un timp foarte scurt, să asistăm la „treccrea de la „națiunea română din Transilvania” la „națiunea română în întregul ei” și de la proiectul de autonomie a națiunii române transilvane, la autonomia unui teritoriu etnic, și, în final, la decizia de a uni acest teritoriu cu Regatul României”.

Iuliu Maniu, „căpetenia ardelenilor”, în viziunea lui N. Iorga, se impune ca un „spirit călăuzitor al frământărilor noastre ardelenesti”, cum afirma Octavian Goga, adăugând la ideile cunoscute deja și contextul european și internațional, în primul rând „principiul autodeterminării naționalităților”, proclamat de președintele Statelor Unite.

Morala și politica s-au aflat mereu împreună în personalitatea lui I. Maniu. Niciodată nu și-a călcat convingerile, nici cele legate de politică și viața socială, și nici chiar cele legate de propria persoană. Astfel, a refuzat să facă parte din delegația română la Conferința de pace de la Paris, pe motiv că nu stăpânește destul de bine toate subtilitățile limbii franceze (astăzi, „câți ca el” ar face așa ceva?). Apoi, conștiința rădăcinilor sale și ale opțiunilor politice ale lui și ale familiei l-au făcut să nu dea curs impulsului sentimental din tinerețe, acela de a întemeia o familie cu o frumoasă farmacistă unguroaică, Clara, al cărei nume a fost și ultimul pe care l-a murmurat înainte de obștescul sfârșit, potrivit afirmațiilor cardinalului Alexandru Todea, care l-a asistat.

Corneliu Coposu afirma că Iuliu Maniu a fost incapabil de compromis, a fost un exemplu de om de ținută și de moralitate exemplară, iar Nicolae Carandino, directorul ziarului „Dreptatea”, coleg de celulă cu Maniu, spune că suporta cu noblețe ororile închisorii: „nici o șovăială, nici o slăbiciune, ... prefera să moară decât să pactizeze cu forțele comuniste”. Câtă asemănare cu atitudinea fericitilor

noștri episcopi martiri!

Atitudinea sa constantă și neîngăduitoare față de noul regim, care se impunea ca un tăvălug peste poporul român, l-a făcut să conștientizeze cum se va profila viitorul său și al României. Citez dintr-o mărturisire a nepotului său, Matei Boilă: „Eu voi muri, fie la zid, fie în închisoare, Dar, singurul lucru ce pot acum să-l fac pentru națiunea mea este să-i dau demnitatea că nu s-a lăsat ocupată de comunisti de bunăvoie și că a avut demnitatea de a fi împotrivă, pentru că toată lumea va ști că alegerile în realitate le-am câștigat noi, și această demnitate a poporului meu va sta la baza renașterii morale în momentul în care vom fi liberi”.

Un astfel de caracter nu putea sfârși fără un calificativ pe măsură, acela de Sfînx (Sfînxul de la Bădăcin). Cum am putea descifra analogia dintre mit și Maniu? Consider că figura de stil de la baza cognomenului trebuie interpretată prin inversul situației prezentate de Sofocle. Când partenerii de dialog sunt raționali și iscușiți, sfârșitul lor urmează cursul firesc, prestabilit: după descifrarea enigmei de către Oedip, Sfînxul moare, aruncându-se în apele mării; dar când locutorul este incult și agresiv, acesta, în locul argumentelor, își mobilizează forțele pentru nimicirea Sfînxului. Și Iuliu Maniu a murit în închisoarea de la Sighet!

Prof. univ. dr. Nicolae Felecan

180 de ani de la nașterea lui Titu Maiorescu (1840 - 1917), filozof, estetician, critic literar, om politic

Titu Maiorescu s-a născut la 15 februarie 1840 și a murit la 18 iunie/1 iulie 1917. Provenea dintr-o familie de intelectuali. Tatăl său, Ion Trifu (numele de Maiorescu avea să-l ia mai târziu) profesor, inspector școlar, provenea dintr-o familie de țărani și participase la revoluția din 1848. Pe filieră maternă, se presupune că Titu Maiorescu se înrudea cu iluminatul transilvănean Petru Maior.

Primii ani de școală (1846-1848) avea să-i facă la Craiova, după încheierea cursului primar (1851) la Brașov, va fi elev (până în 1858) la celebrul Gimnaziu Academic Theresianum din Viena, de unde trece la Berlin (1858-1859), spre a-și desăvârși studiile. Titu Maiorescu urmează cursurile Facultății de drept, își trece doctoratul în filozofie, la Universitatea din Giessen cu teza: Das Verhältnis – Despre relație. În anul 1861, Titu Maiorescu obține licența în drept, în litere și filozofie la Universitatea din Paris, dar eșuează în tentația

de promovare a unui doctorat cu o teză, La Relation Essai d'un nouveau fondement de la philosophie. După întoarcerea în țară lucrează între anii 1861 și 1862, ca avocat și, mai apoi, ca procuror, ca director la Colegiul Național din Iași și al Internatului. În 1863 a fost numit director la Institutul Vasilian (Școala normală de învățători). În anul 1862 și-a început activitatea la Universitatea din Iași, unde a fost decan al Facultății de litere și filozofie (februarie-septembrie 1863), iar din septembrie 1863 și până în 1867, rector al Universității.

În anul 1863 a înființat asociația literară Junimea, iar în anul 1867, revista Convorbiri literare, ambele constituindu-se în factori fundamentali ai progresului culturii românești. În anul 1884, Titu Maiorescu a trecut la Universitatea din București, unde a predat, cu strălucire, cursuri de istoria filosofiei moderne și contemporane, precum și cursuri de logică. S-a pensionat în 1909.

Titu Maiorescu a fost membru marcant al partidului conservator, în mai multe rânduri ministru (la învățământ, justiție, externe), chiar prim-ministru, roluri pe

care le-a îndeplinit cu măsura științei și culturii lui, cu gândul statornic al necesității dezvoltării culturale și sociale a țării, în funcție de istoria și condițiile date.

Titu Maiorescu a fost mentor al culturii românești moderne, ctitor al spiritului critic, personalitate cu o contribuție decisivă la dezvoltarea învățământului, în general, a celui filosofic, în special, a unei concepții și practici care a avut efecte deosebite asupra creației literare, artistice, științifice din țara noastră. Opera sa teoretică, profesională, activitatea de critic literar și cea politică au influențat, pentru decenii întregi, viața spirituală și angajările politice, instituindu-se în premise și condiții ale unui curent, fără de care este imposibilă reprezentarea corectă a cursului istoriei României moderne și contemporane. Tot ce nu era în acord cu starea de fapt cădea sub incidența criticii maioreșciene, fiind considerată „ca formă fără fond”, „mîncinună”, „fantasmagorie”, ca piedică pentru dezvoltări ulterioare.

De pe această bază, Titu Maiorescu a declanșat critica Academiei, a Universității, a Școlii fără bazele corespunzătoare, a eti-

mologismului, a naționalismului, care nu respectau adevărul și se folosea de pseudo-valori, opunându-i ideea corectă a naționalismului în marginile adevărului.

Opera lui Titu Maiorescu include lucrări de filosofie, estetică, critică literară, filozofie a culturii, istorie. Elementele ei esențiale se configurează de timpuriu în lucrări ale căror interes este preponderent filosofic, dar care tratează, tocmai de aceea, și probleme de antropologie, psihologie, estetică, etică, pedagogie socială. În anul 1859, a scris Das Verhältnis, (tradusă în limba română în 1891, cu titlul Relația), Einiges philosophische in gemeinfaßlicher Form, publicată în limba germană în 1860 și tradusă, integral, în română, abia în 1981.

În anul 1859, Titu Maiorescu a ținut la București o conferință Socialismul și comunismul, caracterizată prin cunoașterea temei și obiectivitatea tratării ei. Primele două lucrări au stat sub influența lui Herbert, a lui Kant, dar mai ales, a filosofului materialist german L. Feuerbach și, în general, a stângii hegeliene. În ambele, Titu Maiorescu vedește, pe lângă o impresio-

nantă informație culturală, o puternică forță de analiză filosofică și de situare a gândirii proprii în miezul și în spiritul problematicii filosofice contemporane. Raționalismului propriu, el îi dă o puternică notă antropologică, evidentă în ateismul pe care îl legitimează și în argumentele necesității respectului sfânt pentru părerea altora, chiar când este diferită de a noastră. Prin studii cum sunt Despre scrierea limbii române (1866), Asupra poeziei noastre populare (1867), În contra direcției de astăzi în cultura română (1868), Beția de cuvinte (1873) se pun bazele criticismului junimist îndreptat împotriva minciunii care se manifestă peste tot, în viața literară, științifică, politică, contra inculturii și a mediocrității, a falsului patriotism, a confuzionismului care împiedică progresul valoric. Critica maioreșciană, de origine hegeliană, inspirându-se din teoriile evoluționiste și organice s-a concentrat în ideea existenței, în România, a „formelor fără fond”.

**Mircea Pîrlea
Biblioteca Județeană Satu Mare**

Continuare în pagina 6

La cei doar 13 ani ai săi, Dragoș a etalat o siguranță de sine remarcabilă, obținută într-un parcurs competițional încununat de multe premii la concursuri naționale și internaționale.

Filarmonica sătmăreană continuă promovarea laureaților "Remember Enescu"

Una dintre colaborările importante moștenite de Filarmonica "Dinu Lipatti" în urma celor trei decenii în care a fost condusă de regretatul dr. Rudolf Fatyol este cea prin care în programele orchestrei simfonice sătmărene au fost invitați tineri violoniști talentați promovați de Fundația "Remember Enescu".

Președinta fundației, profesoara Mihaela Tomescu, mama renumitului violonist Alexandru Tomescu, este o prezență constantă în stagiunile Filarmonicii, încă din vremea când fiul ei era doar o tânără speranță, înainte de a se lansa ca un star al viorii atât ca solist cât și ca muzician de cameră, în formula de frumoasă amintire Romanian Piano Trio alături de Horia Mihail și Răzvan Suma. Activitatea fundației cuprinde și un concurs anual de vioară organizat la Sinaia, unde în anii din urmă violonistul Rudolf Fatyol a fost invitat să facă parte din juriu. Concertul simfonic de joi seară l-a avut ca invitat pe laureatul Concursului "Remember Enescu" din 2019, foarte tânărul violonist bucureștean Dragoș Rușanu, și a fost dirijat de maestrul Ștefan Novak.

La cei doar 13 ani ai săi, Dragoș a etalat o siguranță de sine remarcabilă, obținută într-un parcurs competițional încununat de multe premii la concursuri naționale și internaționale. Acuratețea parcurgerii unei partituri pretențioase

Dragoș Rușanu, un mare talent în formare

cum este Concertul în re minor de Wieniawski și inteligența interpretării au făcut ca publicul bun cunoscător să-l aplaude călduros pe solist. El se află într-un moment foarte important al formării sale ca muzician, în care tentația efectului superficial și accentului pus pe viteza amefitoare de execuție în detrimentul frazării limpezii și adâncirii resurselor partituri este foarte mare. În peisajul actual al concursurilor internaționale instrumentale precizia în regim de viteză a ajuns un criteriu (mult prea) decisiv, făcând să rămână în plan secund ceea ce se numește "muzicalitate" – capacitatea interpretului de a-și turna în muzică propria înțelegere și sensibilitate. Suntem siguri că evoluția lui Dragoș Rușanu va continua și se va aprofunda pe măsură ce el va crește ca muzician și mai ales ca om.

Viitorul sună bine

Concertul s-a deschis cu o uvertură de Johann Strauss-fiul interesantă mai mult prin ineditul ei, cea care deschide opereta "Cagliostro la Viena". S-a încheiat cu eleganta Simfonie în do major KV 338 de Mozart, completată cu Menuetul KV 409, inserat în locul tradițional al unui asemenea intermezzo dansant, ca parte a treia a unei simfonii. E o lucrare care i-a servit lui Mozart drept mostră a talentului de simfonist în momentul când s-a stabilit definitiv la Viena venind de la Salzburg, iar orchestra condusă de Ștefan Novak a cântat-o cu plăcere, țe-

sătura melodică fină din Andante di molto fiind poate cel mai frumos moment al serii.

Muzica a fost prefațată de o lungă prezentare a doamnei Tomescu, dansa fiind obișnuită de mult timp să deschidă evenimentele fundației pe care o conduce, dar de data asta informațiile oferite de ea despre lucrări au fost redundante, având în vedere caietul de sală (bilingv) editat de Filarmonică. Ar fi fost suficientă o prezentare succintă a solistului serii, aceasta lipsind din mai sus pomenitul caiet de sală.

Săptămâna viitoare solistul Filarmonicii sătmărene va fi Vlad Răceu, laureat și el la vremea lui al Concursului "Remember Enescu", actualmente solist-concertist angajat al instituției, care va cânta Concertul în mi minor de Mendelssohn alături de orchestra condusă de Mihnea Ignat. Dirijorul stabilit în Spania va propune și Suitele "Tricornul" de Manuel de Falla. Ștefan Novak revine la pupitrul în 5 martie cu un program care în prima parte este dedicat lui Bartok (Rapsodiile cu Ștefan Șimonca-Oprița, alt tânăr violonist valoros, ca solist) și în a doua parte propune Simfonia I de Brahms. În 2 aprilie ne vom reîntâlni cu Fundația "Remember Enescu", într-un nou concert programat de Rudolf Fatyol înainte de muzica sa plecare dintre noi. Spectacolul muzicii trebuie să continue – mai ales că are, mai nou, un public tot mai interesat.

Vasile A.

"37 de secunde" aduce în cinema realismul dur al provocărilor vieții de adult cu handicap

De obicei în filmele artistice, mai ales în universul hollywoodian, experiența vieții cu o dizabilitate este romanțată sau poetizată căutându-se cu dinadinsul transmiterea unui mesaj optimist ori crearea imaginii unui erou care depășește prin triumful voinței sale bariere și stereotipuri. Însă realismul dur și adesea dureros al vieții de zi cu zi în asemenea condiții – chiar și în cazurile pe care le-am putea numi fericite – a fost foarte rar reflectat în cinema.

De aceea nu trebuie să ne mire că filmul "37 de secunde", debutul în lungmetraj al regizoarei japoneze Hikari (pseudonim al lui Mitsuyo Miyazaki), a făcut senzație anul trecut la premiera mondială de la Berlin, primind Premiul Publicului. Ne e greu să ne amintim vreun film atât de autentic pe acest subiect, departe de eroismul deșăntat sau compătimirea sălcie pe care le evocă multe asemenea producții, chiar dintre cele mai bine primite de public și critică.

La senzația de real contribuie și faptul că Mei Kayama, aflată la debutul ei actoricesc, suferă – la fel ca personajul ei – de paralizie cerebrală, iar scenele în care coboară din căruciorul cu roțile sunt de un dramatism aparte chiar și pentru cei care cunosc ce presupune un asemenea diagnostic. Trăirile personajului nu-i sunt străine tinerei actrițe, ceea ce dă o și mai mare veridicitate dramei pe care filmul o povestește – o dramă a maturizării.

Mei o încarnează pe Yuma Takada, o tânără femeie cu handicap ținută aproape captivă de maică-sa, care o protejează exagerat și n-o lasă să își dezvolte abilități care i-ar permite o viață independentă, și exploatată de o artistă man-

Yuma (Mei Kayama) în lunga căutare a respectului de sine

gare care o folosește ca "negru" arogându-și meritele talentului ei. Încercând să se lanseze pe cont propriu, Yuma ajunge în redacția unei reviste erotice, unde redactorul șef – tot femeie – o îndeamnă să cunoască sexul în mod real dacă vrea să deseneze credibile scene de amor. Căutarea unui partener o duce pe Yuma într-un bordel, unde are o încercare penibilă de a-și pierde virginitatea, dar o cunoaște pe Mai, o prostituată elegantă și amabilă, care-i devine prietenă. Când mama descoperă aventurile erotice ale fiicei se ajunge la conflict deschis, cu vorbe grele, care escaladează până când Yuma, ținută din scurt, evadează dintr-un spital și ajunge să locuiască cu Toshi, șoferul lui Mai. Alături de el va reuși să descâlcească secretele familiei și să își regăsească sora geamănă. Diferența între ele? 37 de secunde în care Yuma nu a putut respira la naștere. Hipoxia i-a marcat destinul, pe viață. Va putea ea să-și ierte mama și să-și accepte condiția?

Scenariul evită cu strășnicie clișeele eroice sau romantice. Yuma și Toshi nu se cuplează (cum s-ar fi întâmplat aproape sigur într-un film comercial american), finalul nu e siropos, sexul e prezentat mai mult în fațetele lui stânjenitoare, filmul nu se ferește să redea fondul depresiv prezent în fundalul vieții unui om care nu e lăsat să se dezvolte, răceala politicoasă a societății nipone nu e ocultă, nici viața boemă de noapte. Este o privire pătrunzătoare asupra lumii prin ochii plini de candoare ai unei tinere care nu mai e copil și vrea să fie tratată demn, ca om deplin, inclusiv ca ființă sexuală.

Într-o societate unde toată lumea vorbește despre copiii cu handicap – pe seama cărora se învârt de altfel bani frumoși – și drama tăcută a adulților cu handicap este trecută cu vederea sau înghesuită în clișee, acest film este mai mult decât necesar. Ar trebui văzut de toți cei care au tangență cu acest fel de viață. În România este disponibil pe Netflix.

Noul film al lui Cristi Puiu va avea premiera mondială la Berlin

Lungmetrajul "Malmkrog" al lui Cristi Puiu va avea premiera mondială pe 21 februarie, la Festivalul Internațional de Film de la Berlin, unde este inclus în secțiunea competițională Encounters.

"Malmkrog", al șaselea lungmetraj al lui Cristi Puiu, va deschide noua secțiune a festivalului aflat la a 70-a ediție, care va avea loc între 20 februarie și 1 martie. Filmul va fi prezentat la Berlin și pe 22, 23 și 29 februarie.

Scenariul "Malmkrog" este scris de Cristi Puiu, după "Trois entretiens", un text al filozofului rus Vladimir Soloviev, iar imaginea este semnată de Tudor Panduru. Lungmetrajul a fost filmat în conacul Apafi din satul Mălâncrav (județul Sibiu). Din distribuție fac parte Frédéric Schulz-Richard, Agathe Bosch, Diana Sakalauskaite, Marina Paliu, Ugo Broussot și István Teglás.

Acțiunea se petrece la conacul lui Nikolai (Frédéric Schulz-Richard), în preajma Crăciunului, unde sunt invitați, între alții, un politician, o tânără contesă și un general de armată. Iau cina și conversează, se implică în jocuri de societate. Pe măsură ce petrecerea avansează, discuția este tot mai aprinsă, diferențele culturale încep să se evidențieze și atmosfera devine una tensionată. În final, fiecare este victima propriului discurs.

"Malmkrog" este o producție comună România, Serbia, Elveția, Suedia, Bosnia și Herțegovina, Macedonia de Nord și are o durată de 200 de minute. Cristi Puiu, născut la București, pe

"Moartea domnului Lăzărescu", "Aurora" și "Sierranevada" l-au făcut celebru

3 aprilie 1967, este considerat inițiator al Noului Val în cinematografia românească. Primul lui lungmetraj, „Marfa și banii”, a avut premiera la Festivalul de la Cannes în 2001. Lungmetrajul „Moartea domnului Lăzărescu” a fost premiat cu trofeul Un Certain Regard la Cannes 2005. În 2012, „Aurora” a câștigat trei premii Gopo. „Sierranevada”, cel mai recent film al său, a fost proiectat în premieră în competiția de la Cannes 2016.

Iarna, femeile îmbracă pieptarul tradițional din blană de oaie argășită în alb, cu lâna spre interior și fără mâneci. Partea exterioară este împodobită mai mult sau mai puțin bogat cu broderii de mătase sau de lână multicoloră, precum și cu aplicații de piele, albe sau colorate. Are deschizătura laterală și se încheie cu nasturi și cu urechi de piele.

TRADIȚII

Portul popular al sașilor din Transilvania în duminici și sărbători

Duminicile și în zilele de sărbătoare, femeile și fetele îmbracă "cămașa cea frumoasă" din pânză de cânepă sau de in lucrată în casă, sau din pânză de bumbac, cumpărată la oraș. Ea este scurtă spre deosebire de cămașa zilnică cu poale lungi până la glezne. Cămașa aceasta scurtă, de sărbătoare, are pieptul și mânecile înfioate.

De la deschizătura din jurul gâtului, pe piept, pe o porțiune de un lat de mână, pornesc o serie de falduri cusute cu figuri geometrice, formând ceea ce se numește Gereihsel. Această parte a cămășii este de multe ori înlocuită printr-o porțiune brodată cu motive de cercei, frunze și flori, din arnici negru sau galben. Mânecile largi, înfioate, făcute de obicei dintr-o pânză mai fină decât cea a restului cămășii se termină la încheietura mâinii cu un galon îngust (Preisen), brodat cu arnici negru sau galben. Acest galon se prelungește în unele sate cu o manșetă detașabilă împodobită cu perle sau bogat brodată cu arnici colorate, formând ceea ce în dialectul sășesc se numește Fluren.

Femeile își prind la brâu o batistă de mătase colorată

Fusta albă cusută în cute se îmbracă la prilejuri deosebite, peste o fustă scrobită, fiind purtată de femei și fete. În mod obișnuit, fusta este confecționată din stofă neagră sau de culoare închisă. Peste ea se încinge un șorț cusut din trei foi de pânză albă. Foile sunt legate între ele prin dantele împletite în formă de rețea sau prin dantele de felul celor care se prind de marginea șorțului. Cu mult gust sunt alese și motivele presărate pe suprafața șorțului, brodate în negru și în fire de aur sau în galben. Pentru a înviora această îmbrăcăminte sobră, femeile își prind la brâu o batistă de mătase colorată. Femeile în vârstă poartă șorțuri negre împodobite cu motive de aceeași culoare. Cordonul cu bumbi de metal este purtat în general de femei și de fete. De închizătoarele lui atârnă o fundă înnotată dintr-o panglică colorată.

Din ansamblul costumului femeiesc face parte și vesta scurtă, fără mâneci. Se lucrează din țesături de stofă de culoare închisă sau din catifea. Pe piept se cos galoane multicolore și broderii în fir de aur. În comuna Girbova se pun și perle colorate, fiind garnisită și în jurul gâtului ca și pe marginea deschizăturii de la umăr. În timpul verii la Girbova se poartă o vestă din pichet alb, brodată cu cununite și buchețe de flori, numele posesorului și anul fiind lucrate cu arnici negru.

Iarna, femeile îmbracă pieptarul tradițional din blană

Femeile și fetele poartă vara mantaua cea creată (Krauser Mantel), o haină fără mâneci și guler, cu cute dese, lucrată din postav de culoare neagră. Inițial a fost o pelerină a cărei formă s-a mai păstrat la Viscri. Astăzi este o haină de acoperă numai spatelui. În unele comune, fetele își pun pe umăr un cojoc scurt, înălbit prin tăbăcire, fără ornamente brodate, adaptat ușor forme corpului. Muchiile gulerului sunt împrejmuite cu o bordură de piele neagră. Cojocul are nasturii și cheutorile într-un rând des.

Iarna, femeile îmbracă pieptarul tradițional din blană de oaie argășită în alb, cu lâna spre interior și fără mâneci. Partea exterioară este împodobită mai

Grup de fete și flăcăi în costume de sărbătoare, zona Sibiu

Fete confirmate din comuna Viscri

Săsoaică tânără, Dealul Frumos

Școlară din Șura Mică, zona Sibiu

mult sau mai puțin bogat cu broderii de mătase sau de lână multicoloră, precum și cu aplicații de piele, albe sau colorate. Are deschizătura laterală și se încheie cu nasturi și cu urechi de piele. În unele sate din raionul Sibiu se atârnă peste pieptar paf-taia prinsă de o panglică lată trecută în jurul gâtului.

Cămașa de sărbătoare a bărbaților și flăcăilor este lucrată din pânză de bumbac

Tot iarna, femeile mai poartă și cojocul - pelerină (Kirschen) lucrat din piele de oaie argășită în alb, cu falduri largi. Muchiile exterioare sunt tivite cu o garnitură din blană de veveriță, de mână sau alte feluri de blănuri de culoare maron. Cutele din spate sunt prinse în gulerul tare și lat, ridicat, al cărui interior este căptușit cu catifea roșie, iar în exterior cu ermelină. Femeile din Dealul Frumos, raionul Agnita, poartă pe umeri o manta de postav negru, garnisită cu un chenar de blană de culoare brun închis și cu un guler din blană neagră. Odată cu această manta, femeile își pun pe cap o bonetă de catifea neagră împodobită în partea de sus cu două fire-turi de aur încrucișate și cu o fundă neagră. Cămașa de sărbătoare a bărbaților și flăcăilor este lucrată din pânză de bumbac după croiul tradițional și are mâneci largi. Marginea superioară a gulerului neindoit

este ornată cu o dantelă croșetată. În jurul gulerului, pe sub această dantelă, se trece un fel de fular îngust de culoare neagră format din două fâșii de catifea sau mătase neagră, brodate cu fire de aur și cu mătase colorată, care atârnă pe piept.

Pieptarul din blană de oaie este împodobit în unele comune cu modestie, în altele foarte bogat ornat cu aplici roșii de piele și cu broderii lucrate de cojocar. În mod obișnuit se încheie lateral.

Cojocul de sărbătoare confecționat din piele înălbită este puțin împodobit cu aplicații de piele de culoare mai deschisă și broderii stilizate în forma unor buchețe de flori. În partea de jos, alături de cusătura laterală, este aplicat un ornament de piele roșie cu creți. Cojocul acesta lung se poartă pe umeri. În unele ocazii, la nuntă și la botez, se îmbracă complet. În acest caz se poartă pe spate, respectiv peste acest cojoc îmbrăcat pe mâneci, o manta albă de postav, ca semn al demnității.

Mantaua aceasta cu mâneci ce atârnă până la marginea de jos și nu se îmbracă este întoarsă în față sub forma unui rever, peste care sunt cusute transversal flori stilizate din bucăți de postav de culoare albastră, roșie și violetă. Pe umeri, atârnă un guler lat de postav alb, ce ajunge până la jumătatea spatelui. O curelușă prinde pe piept aripile acestei mantale "slimnice-ne" (Slimnic, comună din raionul Sibiu), susținând-o. Aceste mantale își au originea din mantaua orășenească (Mente).

Sibiu (Atland). Influențele portului românesc sunt aici mult mai vizibile.

Îmbrăodirea capului iese tot mai mult din uz, obișnuindu-se numai la ocazii cu totul deosebite. Foarte răspândite sunt aici căițele negre de catifea, împodobite cu buchețele de flori brodate din mătase colorată. Femeile tinere poartă căițele împodobite cu flori de culoare roșie și roz, cele vârstnice cu flori de culoare galbenă și violetă, iar cele bătrâne cu flori brodate în albastru, care în general se poartă și în caz de doliu. La căițe se prind panglici late, brodate, sau panglici de mătase verde, împodobite cu flori albe, care se innoadă sub bărbie și atârnă pe piept.

În timpul verii, femeile și fetele poartă o vestă de pânză albă fără mâneci

Așa-numitul Borten, cilindru de catifea purtat de fetele adulte, confirmate este mai înalt și mai îngust decât în sudul Transilvaniei, având prinse în spate, chiar pe muchia superioară, două ace lucrate artistic din metal, iar de-a lungul despăturii de la spate un întreg șir de ace, ale căror capete sunt împodobite cu mărgele de sticlă colorată.

În timpul verii, femeile și fetele poartă o vestă de pânză albă fără mâneci (Was-ken) încrețită în falduri fine și brodată cu arnici negru. Modelul broderiei reprezintă îndeobște stele și flori stilizate geometric, dispuse în mai multe șiruri horizontale de lujere. Clinurile și partea din spate sunt brodate cu motive florale. În ultimele decenii, acest gen de spate sunt brodate cu motive florale. În ultimele decenii, acest gen de vestă s-a lucrat într-o formă mai simplă, nemaifiind încrețită în cute.

La această vestă se adaugă un brâu din postav albastru sau negru brodat cu fire de lână groasă în diverse culori: roșie, galbenă, albă, albastră și verde. Brăul se încinge în jurul taliei, iar cele două capete atârnă la spate până la marginea de jos a fustei.

La șorțuri, ornamentale dispuse pe o linie orizontală sunt mai frecvente astăzi, linia verticală întâlnindu-se doar la șorțurile vechi. Rânduri orizontale de lujeri cu flori din arnici negru ocupă laolaltă aproape întreaga jumătate inferioară a șorțului. Pe marginile libere ale celor trei tăblii ce formează șorțul, sunt brodate lujeri cu flori, în timp ce muchiile, atât cele de jos cât și cele laterale, sunt tivite cu dantele croșetate sau cumpărate. Ca un element deosebit pentru comunele Lechința, Vermeș și Singeorgiu Nou trebuie notat faptul că acolo au început să se poarte șorțurile lucrate din tul alb sau negru brodate cu mătase albă. Broderiile ce constau din motive de lălele și tot felul de steluțe și flori, precum și lujeri cu frunze, sunt răspândite pe toată suprafața șorțului.

Numeri în raionul Bistrița se poartă șorțul așa-numit Harras, țesut din fâșii orizontale de lână colorată. Dungi de roșu închis alternează cu dungi albastre, portocalii sau cu dungi colorate în roșu de zmeură. Șorțul este brodat pe treimea de jos cu mai multe rânduri de flori și este garnisit cu o dantelă albastră, croșetată din arnici. Broderia se face cu lână colorată și cu mătase. Șorțurile Harras, a căror denumire este luată de la numele lăunii întrebunțate la confecționarea lor, și care sunt purtate de către sași numai în nordul Transilvaniei, provin din catrințele românești purtate în acele părți. În comuna Iad, la costumul de sărbătoare, femeile îmbracă înainte de a merge la biserică un șorț roșu de catifea.

Bibliografie: Iulius Biel
Portul popular al sașilor din Transilvania, București 1956

Ioan Nistor **O interpretare insolită a cazului Ditrău**

Dincolo de granița de vest, activează o formațiune politică declarată șovină. Se cheamă, dacă bine țin minte, și cred că nu țin bine minte, „666 de scaune”. Nu pot reține câte și nu am surse clare de informare. Rețin însă că și-a băgat coada de multe ori în relațiile interetnice din România, iar cazul de la Ditrău nu-i poate fi străin. S-a creat un caz și e bine să luăm aminte.

Mai întâi, circumstanțele. La concurs, a avut loc demiterea guvernului (5 febr. 2020). De către partidul doamnei Dăncilă împreună cu partidul ombilical al lui Ponta (nu-i pot spune domn, că nu e) și UDMR. Un gheșeft electoral: șase procente de maghiari aruncă guvernul lui Orban (cel Român) în aer alături de partidul-stat. Uite cum orbanul e mai patriot decât ciolacul... Cred că democrații de la vârful maghiarimii române au votat cu entuziasm cot la cot (sau șold la șold, după varianta americană) cu dna Olguța Vasilescu și, gând la gând cu bucurie, cu agitatorul Cristescu, dar și cu alți vadi-miști pripășiți în partidul-stat, pe care-l duc de nas. Fapt curios. Se știe că Vadim avea în programul PRM și obiectivul de a mânca (metaforic, desigur) unguri (și ungueroace, pentru a nu face discriminare). Dar a decedat. Măncătorul. Și au scăpat. Concetățenii noștri. În final, ne putem imagina cum, bucuroși că mușchii

lui au răsturnat un guvern, liderul UDMR și Olguța s-au sărutat și s-au înroșit amândoi (fără aluzii sentimentale!), mai dihai decât dacă ar fi inaugurat Autostrada Transilvaniei. Pentru cei care, din igienă mentală, au uitat, Olguța este ministra care s-a ocupat de pensionari precum mămicile care le dau unor copii să sugă dintr-o țâță, altora din două plus biberonul, iar pe cei mai mulți îi mângâie pe cap. Nu trebuie căutat aici o logică. Ce face puterea care stă cu o fesă în opoziție, cu alta la putere, nicio logică nu are. Tot aud că nu e bine să schimbi regula în timpul jocului. Păi dacă regula e idioată, schimb-o, frate, în secunda următoare! Șeful formațiunii maghiare s-a temut că alegerile din două tururi vor păgubi uniunea de niște primării verzi. Oare și-a dat seama, că, prezervându-și primării, musai maghiari, fapta aceasta are la bază tot o animozitate șovină? Pentru oricine e clar că separatismul, extins inclusiv la cel școlar, a dus la aberațiile de la Ditrău. Fundamentalismul islamic face același lucru în statele ayatolahilor. Și ca efect, statele acelea izolaționiste sunt la coada culturii și civilizației. (Ayatolahul e popă șit.) Așa au apărut puriștii. Mai deunăzi, niște apărători ai purității nu au suportat nici măcar morții români din Valea Uzului alături de morții maghiari, și, dacă s-ar face investigații se-

rioase, poate că honvezii îngropați acolo trecuseră pe la Ip și Trăsnea în 1940, iar reconcilierea de sub iarbă era posibilă. Râni ale trecutului, da, însă ele nu se vindecă deschizând altele.

Revin la Ditrău. Cu trei ani în urmă am trecut pe acolo și am admirat marea bisericii. Fotografii mele îmi amintesc de starea normală de acolo. Totuși, putem face ceva, să-mi dau cu funingine pe față și să-l caut pe popă, să se obișnuiască cu diversitatea pielii umane.

Nu știu sigur dacă Satu Mare e ferit de așa ceva, dar cred. Îmi amintesc că în județul nostru au fost după 1990 două cazuri de intoleranță împotriva romilor, la Turulung și Rața. Istoria le-a atenuat, dar memoria trebuie să fie trează. Sca-raoșchi poate scoate ghearele deghezate. Starea de normalitate cere sacrificii. Personal, trăiesc cu adevărat doar atunci când e pace.

Acum, grijuliu ca întâmplarea de la Ditrău să nu fie deformată de ciracii mincinoși, și alarmat de amploarea luată pe Internet de cazul acela, cu tot felul de comentarii unele înțelepte, altele indecente, de faptul că se generalizează situația la nivelul tuturor compatrioților noștri, lucrul de neacceptat, precum și din dorința ca la noi să nu apară așa ceva, cred că literatura poate repara greșelile. Din această credință, povestea mea.

M-a impresionat filmul, „Remușcarea”, unde o vină gravă e asumată și iertată în eternitate prin penitență și prin atenție!, artă. De aceea încerc să creez o poveste care, ca toate poveștile, poate sau nu să fie adevărată. Ca să scăpăm de senzații neplăcute, ne putem imagina o variantă optimistă. Iată despre ce e vorba. Ca să se știe că e o poveste despre un caz... de poveste, voi alege ca motto un citat din Urmuz: „Cică niște cronicari / Duceau lipsă de șalvari...” Cu îngăduința cititorului, o redau mai jos:

„În 1918, în localitatea, Ditrău locuia unguri, era un orașel curat unghuresc. Dar românii i-au persecutat pe unguri, i-au de-naționalizat, ba chiar i-au mutat de-acolo, care pe unde. Așa că, localitatea a devenit curat românească. Situația a rămas așa, dar în 2020, patroana de la fabrica de pâine a adus doi unguri, zice-se din Jobik, și i-au angajat. Dar masa de ditrăuani s-a revoltat, că lor nu le trebuie străini. Că nu mănâncă pâine frământată de mâinile unghurilor, că vor să facă ei pâine cu mâinile lor. Apoi i-au amenințat pe unguri, spunându-le de la obraz vorbe și vorbe, că strămoșii lor au venit călare din Munții Himalaya, că l-au tras în țepă pe Vlad Țepeș, și, culmea, că le-au furat românii cântecul „C-așa-i românul când se-nvesește!” La toate astea au adăugat că mai bine crapă de foame, că

lor le stă pita în gât dacă e făcută de unguri. Scandalul s-a stins totuși deoarece două localnice necăsătorite, care nu au mai găsit bărbați loco, deoarece erau migranți prin Vest sau în misiuni sub drapel românesc și NATO în Afganistan, au intervenit milostive. Cele două românce drăcoase din localitate au făcut într-o seară un „buli” și i-au invitat și pe cei doi unguri, cărora le-au șoptit unghurește că ar fi bine să le ceară de neveste. Așa au făcut. La buli era invitat și popa din Ditrău, care nu s-a opus, înțelegând și el că Adam și Eva nu erau nici unguri, nici români, ci oameni, doar că ea avea pielea albă, el neagră, după ce soarele din rai l-a ars și el nu și-a pus o frunză pe cap. În rest, toate celelalte se potrivec – a concluzionat preotul – pentru o căsătorie interetnică și interconfesională. Acum e pace.” Precizare: faptele din acest articol nu sunt reale, dar pot fi. De aceea îl voi publica separat în ziarul „Egetverő hazugság” din Nyiregyházkisvárd. De ce? Nu știu.

Livia Mărcan

Polemici... polemici...

Am citit și am auzit multe lucruri despre polemicele culturale, inclusiv că ar pune în pericol unitatea culturii.

Unitatea culturii, cred eu, este altceva decât armonia dintre cei care fac cultură. Ea ține de relațiile interpersonale, ci de modul de a vedea și a simți lumea. Așa că, în privința aceasta, mi se pare că nu trebuie să fim neliniștiți. Cultura română este albastră, în genere, asemenea cerului albastru de afară ne precede și ne va urma. De altfel, fără o clipă sau alta, eternitatea nu rămâne imperfectă, cu toate că și eternitatea e formată din clipe. Ceea ce depinde de noi, ceea ce putem pune în discuție prin polemici, nu este unitatea culturii române, cât binele sau răul pe care i-l putem face. Mai ales destinul nostru ca scriitori. Acest destin am putea să-l maculăm și să-l risipim ireversibil.

Pe urmă, eu una, cred în acest paradox: istoria culturii noastre datorează mult acestor adversități, mai mult decât prietenilor. Prietenii au ajutat artiștii și oamenii de spirit să fie mai puțin singuri, adversitățile i-au determinat să se delimiteze mai intransigent. Cred, așa, dar, că o cultură nu trebuie să evite po-

lemicile și să deplorie rivalitățile. Ne-am putea oare imagina cultura română fără opoziția dintre Maiorescu și Gherea? Ne-am putea imagina literatura franceză fără disputa dintre clasicism și romantism? Renașterea ar mai fi aceeași fără rivalitatea dintre Leonardo și Michelangelo? Multe capitole glorioase din istoria culturii sunt povestea unor certuri. Istoria culturii este plină de confruntări, care au împiedicat cultura să se asemene cu un lac stătut.

Dacă nu ne-ar folosi să regretăm polemicele, în sine, cred că trebuie să facem distincție între polemicele care slujesc idei, de cele care slujesc interese, pasiuni care vor să focă vâlvă. Problema nu e dacă luptele de opinii pun în pericol unitatea culturii, ci dacă toate polemicele se înscriu în cultură de a face deosebirea spre exemplu, între poezia marelui poet francez Baudelaire și procesul care i-a fost intentat de a presăra tăcerea cu flori, de a deplânge trista voluptate a unei grupări literare marginale a literaturii franceze de a-l denigra, situație similară cu a lui Flaubert și a romanului „Doamna Bovary”. Nu toți cei care au refuzat un legat al lui Brâncuși și-au exercitat un

drept la opinie. Același lucru se poate spune și despre cei care au legalizat „putrefacția poeziei lui Arghezi”, ori cei care au pus la index opera lui Blaga. Cu ce drept denigrezi? Eu sunt, cum ar spune un proverb mexican, între paradis și infern.

E un lucru cunoscut că adesea nu am știut să ne impunem valorile. Dimpotrivă, uneori am avut, parcă, o funeșă înclinare de a denigra, de a suspecta, de a minimaliza propriile noastre valori. E trist, dar de-a lungul timpului celebritatea unor artiști români a trebuit să fie importată sau impusă prin tragedie. Poate că nu sunt de vină numai vicisitudinile istoriei fiindcă în ochii unor străini ignoranți, cultura română este un soi de terra incognita exotică. Ne ajunge doar un exemplu. În timp ce atâtea mediocrități de pe meridianele se răsfață în dicționarele mondiale, în dreptul lui Eminescu în „Larousse” citești explicația laconică și ridicolă: „auteur de nouvelles et de contes populaires”/ autor de proză și povești populare. În anii din urmă, Eminescu, cine altcineva decât geniul poeziei noastre, a fost ținta unor atacuri vulgare, denigratoare, josnice ale unor ignoranți

, inconstienți, zice-se ai postmodernismului. Cert este că Eminescu era pus în circulație frecvent prin texte vulgare, deformări grosolane ale poeziei sale, diforme, asemenea minților care le creau și le răspândeau. Faptul că nu a fost celebrat de televiziuni și instituții culturale importante, Ziua Culturii Naționale, este expresia unui mod periculos de a ne aprecia valorile și de a trăi prin spiritul lor.

Trebuie, prin urmare să ne cunoaștem propriile valori și să le valorificăm.

Astăzi mai puțin discutat decât ieri, criticul și istoricul literar G. Ibrăileanu, poate fi citat ca un redutabil strateg care adună în numele cultului valorii estetice, a respectului pentru etică valori culturale aflate sub drapelul valorilor europene. Iată ce spunea el, cu mult timp în urmă, în scrisoarea adresată lui Ion Al.Brătescu-Voinești: „E bine să existe o idee care să unească toți intelectuali sub strategul liber al gândirii, care să lupte împotriva obscurantismului și a polemicilor sterile”. Ideea enunțată de G. Ibrăileanu este la fel de actuală.

Nu o dată polemicele au practicat și în spațiul nostru cultural indecența, ofen-

sa, fiind lipsite de dialog. Mi-ar fi greu să ridic din umeri și să accept că oricine poate promova o polemică dacă nu are argumente solide de susținere a propriilor idei în folosul noului și al valorii culturale. A te angaja într-o polemică este o mare răspundere, nu este un joc de imagine.

180 de ani de la nașterea lui Titu Maiorescu (1840 – 1917), filozof, estetician, critic literar, om politic

Urmare din pagina 3

În anul 1873 a apărut volumul Critice, ediția completă a apărut în trei volume, în anul 1908. Au avut un impact deosebit asupra conștiinței culturale a vremii studiile Eminescu și poeziile lui (1889). Oratori, retori și limbuți (1902), Poeziile domnului Octavian Goga (1906), Povestirile domnului Mihail Sadoveanu (1906). Criticile maioreciene au generat și întreținut spiritul treaz în cultură și în viața politică, creând abia pentru dezvoltări ulterioare în estetică, psihologie, filozofie, analiză specială.

În anul 1876, Titu Maiorescu a publicat Logica (ediția din 1887, cuprind și Me-

todologia), manual după care au învățat peste 20 de generații de elevi și studenți, și care, a reprezentat, de fapt, o sinteză a orientărilor universale din acest domeniu și, firește, o premisă pentru continuarea lor în cultura românească.

În deceniul al optulea, Titu Maiorescu s-a apropiat de cunoașterea operei lui Arthur Schopenhauer din care a și tradus câteva aforisme (în 1876), iar în 1890 a publicat, integral, lucrarea filosofului german, Aforisme asupra înțelepciunii în viață. În timpul vieții au mai fost tipărite între 1892 și 1915 Discursuri parlamentare (cinci volume). Au fost publicate postum, în afara lucrărilor de început, Istoria contemporană a României (1925), Prele-

geri de filozofie (1980), Jurnal și epistolar (vol. I-IX), Scrieri din tinerețe (1981).

Filosofia sa raționalistă, concepția estetică de inspirație hegeliană, organicismul și evoluționismul care au fost proprii gândirii lui Titu Maiorescu, îndrumarea practică a culturii, crearea de asociații și reviste, prelecțiunile pe care le-a ținut tot timpul vieții sale, implicarea lui politică i-a adus faima de chiar direcționat, învățător al generației sale, al culturii timpului și al unei bune părți a generațiilor care i-au urmat. Elevi ai săi, Călinescu, Rădulescu Motru, S. Mehedinți, P. P. Negulescu, I. Petrovici, au crescut sub nemijlocita lui îndrumare, având ei înșiși, apoi contribuții de seamă în cultura românească.

Bibliografie critică: N., Bagdasar, Istoria filosofiei românești, 1940, cap. I, Maiorescu; Florian, Mircea, Începuturile filosofice ale lui Titu Maiorescu, în Convorbiri literare, 1937; Ghiță, Simion, Titu Maiorescu, București, 1974; Idem, Titu Maiorescu și filosofia europeană, Galați, 1995; Lovinescu, E., Maiorescu, București, vol. I-II, 1940; Idem, vol. I. 1943 și vol. II, 1944, Titu Maiorescu și contemporanii lui; Idem, Titu Maiorescu și posteritatea lui critică; Mehedinți, S., Titu Maiorescu în Convorbiri literare, 15 februarie, 1910; Petrovici, I., Titu Maiorescu 1840- 1917, București, 1931; Vianu, Tudor, Titu Maiorescu, estetician și critic literar în Scriitori români, vol. I, București, 1970.

Mircea Pirlea
Biblioteca Județeană Satu Mare

Bibliografie:

1. Cotruș, Ovidiu – Titu Maiorescu și cultura română, Pitești, Editura Paralela 45, 2000
2. Dobrescu, Alexandru – Maiorescu și maiorecienele, București, Editura Albatros, 2004
3. Todoran, Eugen – Maiorescu, București, Editura Eminescu, 1977
4. ***** - Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului, Volumul II, București, Editura Genez, 2000

“Oricare ar fi întrebarea, dragostea este răspunsul”

Dalai Lama

FILA DE PSIHLOGIE

Luna iubirii este a tuturor, în primul rând a celor mici

În luna februarie, motto-ul cel mai frecvent care însoțește conversațiile cotidiene este iubirea. În această lună, a iubirii, obiceiul de a ne exprima sentimentele de afecțiune prin fel de fel de gesturi, declarații, cadouri și alte surprize iese parcă dintr-o amorțelă prelungită. Astfel de comportamente declarative nu rămân doar în zona cuplurilor, a îndrăgostiților, ci se extind la toate tipurile de relații și la toate vârstele. Nu mai e nicio surpriză că Valentine's Day a devenit sărbătoarea cuplurilor, a părinților și, nu în ultimul rând, a copiilor.

Scopul parenting-ului este, evident, creșterea copiilor. Dar dincolo de acesta, parentingul are un scop secret - să ne transformăm noi, părinții. Iubirea copilului nostru ne ajută să ne vindecăm pe noi înșine, astfel încât să putem trăi mai pe deplin.

Parentingul începe cu procesul de autocunoaștere și vindecare

Cu toții uităm asta, desigur. Creдем că a-i crește pe copii se rezumă la

a-i învăța lucruri ca să se descurce în viață. Și viața de zi cu zi cu copiii cade adesea în umbra învățării și sfârșește ca un control, o serie aparent nesfârșită de lupte pentru a-i determina pe copiii noștri să doarmă toată noaptea, să folosească olița, să-și spele dinții, să-și mănânce cina, să nu-i mai tachineze pe frații mai mici, să-și facă temele etc. Aceste lupte pot scoate toată bucuria din părinți. Însă nu trebuie să fie așa.

Este adevărat că de fapt nu avem control asupra copiilor noștri, care, până la urmă, sunt ființe umane și vor face propriile lor alegeri. Și este adevărat că ideile noastre despre ceea ce ar trebui să facă copilul nostru de multe ori nu se vor alinia cu ideile copilului nostru. Există însă modalități de a evita multe dintre lupte, începând prin: a rămâne conectat; a vedea lucrurile din perspectiva copilului tău și a-i recunoaște sentimentele; a rămâne calm; a

căuta soluții câștig/câștig; a-i ajuta pe copii să-și gestioneze sentimentele de supărare; a vedea miracolul în fiecare copil.

Pentru a te conecta cu propriul copil e nevoie să te poți conecta cu tine însuși

Dar dacă te simți prins în resentimente? Ce se întâmplă dacă există sentimente dureroase și furie de ambele părți? Ce se întâmplă dacă te trezești că îți reverși asupra copilului propriile frustrări și neputințe? Mai există o cale de ieșire. Calea de ieșire este iubirea. Și nu ne referim aici doar la sentimentul de iubire, care poate fi greu de accesat atunci când ești într-o stare de luptă, fugă sau îngheț, iar copilul tău arată ca un inamic care îți apasă toate butoanele sensibile.

Iubirea este o alegere

Prin dragoste, ne referim la acțiune. Lucrul acela curajos, curajos, pe care îl faci în acel moment în care copilul tău acționează ca și cum ar fi posedat și tu ești copleșit, gata să renunți. Acela alege pe care trebuie să o faci în niște momente cu adevărat copleșitoare. Alegerea dintre iubire și frică.

Nu este atât complicat pe cât pare.

E nevoie să uiți doar tot ce ai fost învățat despre ceea ce ar trebui să faci ca părinte. Spune-ți: „Oricare ar fi întrebarea, dragostea este răspunsul”. Respiră adânc și inspiră, acest exercițiu îți calmează sistemul nervos. Reamintește-ți că felul în care se comportă copilul tău nu este o reflexie asupra ta; numai reacția ta la comportamentul lui este o reflexie asupra ta. Respiră. Lasă toate aceste gânduri temătoare despre modul în care copilul tău se comportă. În fiecare moment ai o nouă alegere despre cum să reacționezi.

Apoi, uită-te la acest copil frumos pe care îl iubești, care acționează într-un mod atât de supărător în acest moment. Ia în considerare cât de groaznic trebuie să se simtă în interior pentru a acționa astfel. Reamintește-ți că supărarea lui este o stare fiziologică. Cineva care se află în afara controlului nu poate asculta rațiunea și nu poate învăța în acel moment. Ceea ce are nevoie este să se simtă suficient de sigur pentru a trece din starea de apărare (luptă sau fugă) înapoi într-o stare de echilibru. Numai tu îl poți ajuta să se regleze emoțional.

Sursa: <https://www.psychologytoday.com/intl/blog/peaceful-parents-happy-kids/202002/my-valentines-wish-you>

Iubirea, între declarații și gesturi corporale

În plină lună a iubirii, avem tendința să punem mai mare accent pe gesturile pe care le facem sau primim din partea celor dragi în numele iubirii. Dar oare sunt aceste gesturi autentice? Posturile corporale care le însoțesc ar putea să ne dea niște indicii în acest sens. Am extras în cele ce urmează câteva astfel de comportamente nonverbale, din “Dicționarul explicativ al gesturilor” (2013).

Cliseul cuplului există în noi încă de la naștere, dar la unii s-a voalat negativul. În cadrul cuplului, totul este o problemă de lateralitate! După cum știm deja, partea corporală dreaptă a bărbatului dreptaci este identificată cu imaginea paternă, iar partea stângă, cu imaginea maternă.

Este regula elementară de observație de care trebuie să se țină cont pentru a putea decoda nivelul de afecțiune care îi leagă sau dezleagă pe amânții de o zi sau o viață.

Mâna dreaptă a bărbatului acoperă umărul drept al femeii

Atitudinea este una de protecție și mai degrabă “paternală”. Tot astfel, când mâna stângă a bărbatului acoperă umărul stâng al femeii, atitudinea de protecție este mai degrabă “maternală”.

Atunci când mâna dreaptă a bărbatului pune stăpânire pe mâna stângă a tovarășei sale, el caută o complicitate amoroasă, afirmându-și în același timp rolul de mascul dominant. Este un

bărbat-babord. Dar dacă mâna lui stângă prinde mâna dreaptă a femeii (un bărbat-tribord), atunci el așteaptă ca tovarășa lui să-i ofere siguranță, să aibă grijă de el ca o mamă. Dacă mâna bărbatului se refugiază în palma stângă sau dreaptă a tovarășei lui, este evident că el își confundă mama cu partenera, iar aceasta din urmă deține rolul dominant.

Dacă mâna bărbatului este așezată pe fesele tovarășei lui, gestul sugerează că sentimentele sale au fost precedate de o complicitate fizică, anterioară împărțirii echitabile a sentimentelor propriu-zise. Iar dacă mâna femeii este vârată în buzunarul din spate al blugilor partenerului, gestul sugerează că respectiva femeie este foarte preocupată de “forma fizică”. Iar aceasta include, bineînțeles, și performanțele sexuale ale proprietarului fesei incriminate.

Antebrațul bărbatului este aruncat în echilibru instabil pe după umărul partenerii sale, iar mâna îi atâră în gol

Angajamentului amoros îi lipsește convingerea. În mare, este o iubire de pasaj.

Mâna dreaptă a bărbatului prinde gâtul iubitei

El își trădează fără pic de rușine temperamentul posesiv și autoritar. Dar dacă este vorba de mâna stângă? Atunci își exprimă în tăcere nevoia de fuziune amoroasă. Este un bărbat-tribord.

Bărbatul care își ține partenera de braț, în loc să fie invers, își afișează sentimentul de nesiguranță afectivă. În schimb, dacă partenera se agață de brațul bărbatului, atunci ea își afișează sentimentul de apartenență și mândria de a fi tovarășa lui.

Dacă brațul bărbatului înlanțuie mijlocul sau bazinul partenerii sale sau dacă cei doi se înlanțuie reciproc astfel, înseamnă că ei își situează, în mod explicit, sub centură nivelul relației lor amoroase.

Atunci când degetele celor doi sunt împletite, ei își exprimă nevoia de a se asigura reciproc de sentimentele pe care le au unul față de celălalt.

Când vă împlețiți degetele cu cele ale partenerului, cui îi aparține degetul mare dominant?

Dacă degetul partenerului este cel dominant, înseamnă că sunteți supus din punct de vedere sentimental sau vă aflați în căutare de supunere amoroasă. Dacă este invers, înseamnă că încercați să aveți autoritate sau o dețineți deja în sânul cuplului. E posibil ca degetul să fie dominant cu copilul dumeavoastră și dominat cu partenerul, sau invers. Unii copii se nasc dominanți, ca să spunem așa.

Cupluri în criză (gestica)

Este relativ ușor să măsurăm nivelul sentimentelor care leagă un cuplu pe care îl întâlnim pe stradă sau care poate fi observat în voie la restaurant. Refrenele gestuale, atitudinile corporale recurente ce reprezintă substratul comunicării lor înfraverbale sunt ușor de comunicat.

El își încrucișează degetele la ceafă, lăsându-se pe spate cu scaunul.

Se prefăce că o ascultă pe partenera sa, cu care e în relație de mai mult timp, și care îi povestește cu lux de amănunte ultimele trăsnăi ale colegilor ei de birou. Ea își răsucesce piciorul stâng după cel drept, fără să-și dea seama. Discursul ei nonverbal inconștient ar putea să se traducă în următorul fel: “Aș vrea să mă observi, să mă aculți, să te ocupi de mine. Am nevoie de tandrețea ta...” El se simte agasat, dar nu poate exprima acest lucru pe cale verbală. Atitudinea lui gestuală vorbește însă pentru el. Dacă, la nivel conștient, cei doi par-

teneri ignoră cu trufie mesajele pe care le trimit corpurile lor, inconștientul îi expune unui colț mocnit. Acești doi parteneri vor ajunge să uite care este esența cuplului lor. Bărbatul a remarcat, fără îndoială, că partenera lui își încolăcește picioarele când îi vorbește. Femeia a constatat că el își încrucișează deseori degetele la ceafă atunci când ea încearcă să-i trezească interesul cu relatările ei cotidiene. Dar cum s-ar putea înțelege ei dincolo de cuvinte? Cum să-și închipuie că aceste atitudini sunt semnale-barieră? Cu toate acestea, cunoscătorii lor vor spune despre ei că formează un cuplu destul de unit. Cine ar îndrăzni să afirme contrariul? Sunt atât de îndrăgostiți unul de altul... în public.

Civilizația noastră, a tehnologiilor de vârf, a uitat de impactul pe care îl au codurile gestuale asupra comportamentului uman. Ne mulțumim să înregistrăm o imagine globală într-un mod aproape instinctiv și uităm aproape imediat posturile care îi servesc drept decor. Cum altfel s-ar putea justifica celebra “primă impresie” pe care o degajă o primă întâlnire cu o persoană necunoscută? Simpatia sau antipatia spontană nu se poate explica altfel. “E frumoasă, dar e rece”. “E scund, dar amuzant”. Aceste afirmații nu sunt decât pretexte care descriu impresiile noastre bazate, chiar fără să ne dăm seama de asta, pe o sinteză inconștientă a imaginii globale a unui individ.

Pagină realizată de Ioana Zaharia

Un divorț cutremură Casa Regală a Marii Britanii

Scandalul din Familia Regală pare că nu se mai oprește. După ce prințul Harry și Meghan Markle au decis să părăsească Casa Regală și să renunțe la atribuțiile pe care le aveau, un alt val de schimbări vine, de această dată din partea unuia dintre nepoții reginei Elisabeta a II-a.

Decizia a fost luată de Peter Phillips, unul dintre nepoții reginei Elizabeth a II-a și de soția sa Autumn. După 12 ani de căsnicie, aceștia au hotărât să se despartă, iar în curând vor divorța, potrivit anunțului făcut marți de Palatul Buckingham, citat de AFP.

Anunțul divorțului a venit în plin scandal la Casa Regală, la doar câteva săptămâni după ce prințul Harry, vărul lui Peter Phillips, și soția sa Meghan

Markle au renunțat la statutul lor și s-au instalat în Canada.

„Decizia de a divorța și a împărți custodia copiilor a fost luată după luni de discuții și de comun acord”, a precizat purtătorul de cuvânt, indicând faptul că regina a fost prevenită anul trecut.

„Prioritatea cuplului rămâne bunăstarea celor două minunate fete”, a adăugat el.

Cum a reacționat regina?

Regina s-a declarat „supărată” la aflarea veștilor, care vin după o perioadă destul de agitată pentru familia regală, informează The Telegraph.

„După ce au informat Regina și ceilalți membri ai familiei regale, Peter și Autumn au decis să se separe”, este de-

clarată oficială a cuplului.

Cine este Peter Phillips?

Peter Phillips are 42 de ani și cel mai mare nepot al reginei. Acesta este fiul prințesei Anne și al primului ei soț, Mark Phillips. În ceea ce privește legăturile cu Casa Regală, el nu are titlu regal și nu a reprezentat niciodată Familia Regală.

Peter și Autumn s-au întâlnit în 2003 cu ocazia Marelui premiu de la Montreal și s-au căsătorit în 2008 la castelul Windsor.

După divorț Peter și soția sa de origine canadiană Autumn vor împărți custodia celor două fiice și vor rămâne amândoi în Gloucestershire, în sud-vestul Angliei, a mai precizat purtătorul de cuvânt.

Cine este Roxen, reprezentanta României la Eurovision 2020

Televiziunea Română și Global Records au hotărât că Roxen, o tânără de 20 de ani, va reprezenta România la Eurovision 2020, concurs ce se va desfășura în Olanda, în luna mai.

În acest an, Televiziunea Română a schimbat mecanismul Selecției Naționale și a încheiat în acest sens un parteneriat exclusiv cu studioul de producție Global Records. Așadar, cele două entități au hotărât ca la Eurovision 2020 România să meargă cu o piesă interpretată de Roxen, descrisă drept „o artistă complexă, cu un timbru vocal special și o prezență scenică memorabilă”. Pentru vocea desemnată să reprezinte România a fost compuse și dezvoltate mai multe piese, dintre care cele mai bune cinci vor intra în Selecția Națională Eurovision 2020, care va avea loc pe 1 martie, la Sala Sporturilor

din Buzău.

Roxen, pe numele real Larisa Roxana Giurgiu, s-a născut la Cluj și cântă de la vârsta de 7 ani. A participat la numeroase concursuri și a știut mereu că muzica este calea pe care o va urma în viață.

„În copilărie, am participat la diverse concursuri și festivaluri, însă întotdeauna mi-am dorit să fac muzică la cel mai înalt nivel și visam să cânt pe scene mari și să mă adresez publicului. Acum, sunt emoționată și provocată în același timp, deoarece simt că încep să ies deja din zona mea de confort. Dar asta îmi place, mereu m-am simțit atrasă de lucrurile noi, de provocările care au venit în viața mea. Mă bucur și sunt recunoscătoare pentru această oportunitate. În acest moment, toată energia și atenția îmi merg către Eurovision, pentru care îmi doresc să mă pregătesc cât pot de bine”, a declarat Roxen.

Daniela Crudu, bătută de iubit

Recent, Daniela Crudu a fost surprinsă când pleca de la spital, iar aceasta era desfigurată, în urma loviturii la față. Încă nu este clar motivul pentru care Seco Dubravko a bătut-o pe Daniela Crudu, deși sora acesteia crede că totul s-a întâmplat din cauza geloziei. După ce a fost victima violenței domestice, fosta asistentă TV nici nu mai vrea să audă de iubitul croat și s-a despărțit imediat de el.

Daniela Crudu nu a vrut să rămână internată în spital după ce a fost bătută, astfel că a ales să meargă acasă, unde se află în grija familiei. Vedeta i-a povestit lui Dan Capatos că iubitul ei a dat-o de mai multe ori cu capul de bordul mașinii și dacă nu fugea o omora. În urma bătăii crunte, Daniela Crudu s-a ales cu piramida nazală fisurată și cu mai multe vânătăi la nivelul feței.

Deși bruneta a încercat să se ascundă de ochii curioșilor, Daniela Crudu a fost

fotografiată alături de sora ei când ieșeau din spital, potrivit RomaniaTV. Fosta asistentă de la 'Un show păcătos' este desfigurată din cauza bătăii și are nasul bandajat.

Cel mai probabil bruneta va avea o intervenție chirurgicală la nas, dar preferă să meargă la medicul la care s-a operat înainte. Daniela Crudu și-a făcut rinoplastie în urmă cu câțiva ani, însă atunci a fost pe motiv estetic.

Vedeta a refuzat să fie internată și a mers acasă, unde are parte de îngrijiri din partea surorii sale și a tatălui. Daniela Crudu începe să se refacă după ce a fost bătută și respectă toată indicațiile pe care le-a primit din partea medicilor.

„Se simte foarte bine, se vindecă, toate merg spre bine. Totul este spre bine, se dă cu unguente, se regenerează totul. În două zile va fi bine. Sunt ferm convins că a plecat din țară, asta e omul. Dacă ea a decis să nu depună plângere, n-a depus, e un ordin de restricție. Totul merge extraordinar de bine, e tânără, se refacă”, a declarat Nelu Crudu în urmă cu 2 zile.

După 15 ani, dr. Alex Karev părăsește Anatomia lui Grey!

„Am sperat să îmi diversific cariera în privința rolurilor pe care le interpretez și... acum a sosit vremea!” a declarat Justin Chambers, unul dintre cei mai îndrăgiți actori ai serialului fenomen Anatomia lui Grey, care se difuzează pe micile ecrane de 15 ani.

Dr. Alex Karev a fost de la început, din primul episod difuzat în urmă cu 15 ani. Acum, acesta își ia rămas bun de la culoarele spitalului „Grey Sloan Memorial”, anunțându-și ieșirea din scenă în cel de-al 16-lea sezon. Primul sezon difuzat de ABC a fost în 2005, iar de atunci, generații de medici, dar și amatori de genul acesta de serial, au urmărit cu sufletul la gură fiecare mișcare a eroilor în halate albe.

„Nu există niciodată un moment bun de a-ți lua rămas bun de la un serial și un rol care a definit foarte multe aspecte din viața mea în ultimii 15 ani”, a spus Chambers.

„Dar de ceva vreme tot sper să-mi diversific actoria, să fac alte alegeri în carieră. Și, acum că împlinesc 50 de ani, mă simt binecuvântat să o am pe incredibila mea soție și cei cinci copii minunați ai noștri, și știu că acum e timpul să fac această schimbare!”, a mai spus „Dr. Alex Karev”.

